

מסורת הש"ס

א) קדושין פב. [ע"ש, ט] נכמו מ'אזים שמשקל אחד מכאן ומשקל אחד מהללן, א) נקדושין ג: [ע"ש, ד] נבדסת גי:, א) [ועל ה-, ו] [לקמן ט: נשבעות יח. כרימות ח: א] נגי הערוך אותילום ע"ש וכבש שס דלשון יוני הוא ועי' פרש"י גיומא ו. ובכריתות י: אותיות מיד גלשון יוני ויפכן למר דעדות הערוך ועדותו של רש"י נכטיס ע"ש מ"ש מוס' ב"ק פב. ד"ה לשון ע"ש, ח) יומא ו. [לעיל ו, ט] [לשון יוני הוא כן פרש"י ברכס יומא ו. ד"ה כמאלן, י) ט"א לאחר בעילה אחלי על אכרי, כ) גיי כ"י, ט) רש"י מ"ו גרי רשאי או קדקדק, ט) רש"י,

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה וטמאו וי' שאין דס ג"ע עיין ר"פ הוראה כמס:

מוסף רש"י

לייט אמאן דגני אפרקדי. שמה יתקשה אכרי בתוך שמו וגולה לניכס והוא דרך גנאלי (ברכות גי:, פירקין. שוכב על גבו ופניו למעלה) (סס). מנצא לניסן (סס). כי מצלי. כשהוא מוטע על דוד מעט (סס), לענין ק"ש כי מצלי אסור. אפילו מנלי ימי אסור, שנקבל עליו מלות שונים דרך שריה בעילה (סס). בשני עדים. שני מדינים לקנא (ברכות יז). אחד לו. אחד תעביס שני נענלם (שערי א), נמצא על שלו. דס על המפה שנהג כח אחר תשמיש, טמאין. שניס טומאה שניסה, היא משוס נדה והוא משוס בעיל נדה, דחיל רחמנ ד קודס בעילה או בשעת טהילת תשמיש, וחיביבן. שניס כקרבן (שבועות יח). ודלי בשעת תשמיש היה ופעל נדה כשהג היה תעביס שמי תפלות שניס (ברכות סס). דחיל דיה דס בשעת בעילה, שאין דיה דס גללח ממנו דס (יומא ג, א). אותיות. לשון יוני הוא, כלומר לאחר תשמיש (בריות סס) והוא לשון מיד גלשון יוני, קהמה כפרים יילח השמש מיד, טמאין. ודלי (יומא ג, א). מנצא על שלה לאחר זמן. כלומר שהחזיק דניקה (סס). פנייה. על מטה (סס), והא"כ שטמאה מעת לעת. ואם יותר מכאן שהיה לנדוק ואח"כ דניקה ומלח, היה היה כשאר נשם לעולם לתפוס טהור וכן מעט נעם, ואיה טממאה את בעילה, של גויה טומאה מעט לעט לענין טומאת בעילה (סס).

תום' הרא"ש

רובבי גמלים אסורים לאכול בתרומה. דוקא בשעה שהן רוכבין שמה יראה קרי בעוד התרומה ביוי אבל לאחר שירד מותר דלא חיישנין שמה יראה קרי ושכח דאמרי לקמן פרק יוצאין דופן כל שכבת זרע שאין גופו מרויב כלל אינה רשעים. רובבי גמלים כולם רשעים. והא דאמרי' בסוף קדושין הגמלים כולן כשרים כבעלי חיות ולטטס ומבויתים לבבם לשמים ומשא ומתנ באמהנה. והחמורין שאינן מתרחקין כל כך משאם ומתנ בראמות: לייש אמאן דגני אפרקדי. פ"י שוכב על גביו כי עבבמיה מתחממן על המטה ובה לידי קרי כדאמרין בפרק העריל מייחזינן מרא חמימא רשעין

ומנחנין ליה אבי פיקרי ומיקרי בי פיקרי היינו עבבותיו כשמניח עליהם דבר חם מתחמם ובה לידי קרי: וליחוש דלמא דם מאכלת הוא. אבל בדניקה שברקה ומצאה א) טמא לא קפדי דמצי למימר דמטמאנין להו מספיקא אבל מתני' דקתני חייבין בקרבן אלמא ודאי מגופה אחי ועוד כיון כשמצא על שלו ולא על שלה מסתברא כי דם מאכלות הוא: אימור שמש רצפה. וא"ת כיון דאיכא למיחש

כל היר

רוכבי גמלים. אצריהם מתחממים בצצר הגמל ומוזילאים זרע: **גולם רשעים**. כדלמר: **גולם זדיקים**. שדרים בצננה ולבס לאציהם שבשמים: **דמקף**. לשון אוכף של חמור. אס יש לו אוכף האצר אינו מתחמם שהעץ קשה הוא ואס אין לו אוכף מתחמם בצצר החמור

אצל דרך גמלים לרכוב בלא אוכף אלא במרדעת ומתחמם: **דמערטין**.

יך מכאן ויך מכאן ואצרו מתחמם:

דלא מערטין. רוכב כאלה: **מערטין**.

לשון מאזינס כדלמר^י במנחות (דף פז):

וכי טורטני יכנים: **אפרקדי**. פניו

למעלה וגנות הוא שפעמים שיתקשה אצר תוך שינתו ויתגלה ועוד שידיו מונחות לו על אצרו ומתחמם: **מללי**. מוטה מעט על דוד: **כי מללי נמי אסור**. אא"כ יושב או שוכב כולו על דוד: **בתני' אחד** לו ואחד לה. לקנא לאחר תשמיש: **לפאן אס פניס**. כלומר לנדוק לפני תשמיש ולהניין עצמה לבעלה. וה"ה לכל הנשים דמתנן צפ"ק (לעיל יא). ובשעה שהיא עוצרת לשמש את ביתה והא דנקט גנועות כדמפרס צפ"ק יב). גנועות עד שזדקת זו לפני תשמיש זה אין זדקת זו לפני תשמיש אחר: **נמלא דס על שלו**. ואפילו לאחר זמן ששהיה לאחר בעילה זמן ארוך קודם קניוח צידוע שהיה דס בשעת תשמיש: **טמאים**. שניהם

טומאת שבעה דקין בועל נדה כדכתיב (ויקרא טו) ומתי נדמה עליו: **א)אופיס**. מיד לאחר בעילה: **לאחר זמן**. לאחר אותיות טמאים מספק שניהם שבעה ימים ומיהו טומאת ספק הוא לתלות אצל לא גלשון: **אס פניה**. פניה שלמטה: **ואח"כ**. כלומר שהמה יותר מכשיעור הזה אחר אחר הוא זה: **מטמאות מעט לעס**. טהרות ואדס במגע טומאת ערב ומדרבנן דקין מעט לעט דלמר צפ"ק יו.) ומה היא מטמאה משכבה ומושבה וכיון דעושה משכב ומושב לטמא אדס כל שכן דהיא עצמה מטמאה אדס: **ואינה מטמאה אס בועלה**. טומאת שבעה ימים: **ר"ע אומר אף מטמאה אס בועלה**. ר"ע לטעמיה דלמר כל מעט לעט מטמאה את בועלה מספק טומאת שבעה צפ"ק (לעיל ג, א): **גב' מאכלות**. כינה. ואמאי טמאין ודאי לגרוף תרומה ולהתחייב בקרבן ודאי להוי ספק לתלות תרומה ולהציא אסס תלוי ולא חזקת דללמא דם מאכלות הוא שהיה באותו מקום באשה וכשצעל נדבק זו: **דדוק**. דודאי אין שם מאכלות ודס ודאי מגופה אחי: **דחוק הוא**. שאין מאכלות יכולה ליכנס שם: **רלופה**. מעוכה על העד רחוק מן הדס קלח. ללישנא דדדוק כיון דקיס

להו לרצנן דאין שם מאכלות ודאי דם מגופה הוא שהרי העד היה דדוק לה קודם הקניוח ומאכלות א) (מעלמא הואי התס צעד שהיא רלופה) וללישנא דדחוק איכא לספקוי שמה האי דם ממאכלות ומתוך שדחוק הוא מעכה השמש בשעת תשמיש: **ולמחר מלאה עליה דס**. על הידך: **טמאה נדה**. טומאה ודאית דכיון דהעד דדוק לה שלא היה זו דס קודם דניקה ודאי מגופה אחי על העד ומשם הוטס צירכה ולא אמרינן דלמא מעלמא אחא על ירכה וספק טומאה היא: **ולמחר מלאה עליו דס**. על העד ואיכא לספקוי דלמא מקמי הכי היה ציה. להכי לא נקט הכא טחמו צירכה דא"כ הוו להו תרי ספיקי לקולא חדא דלמא לאו מן העד הוטס על ירכה ואפילו אח"ל מן העד אחא דלמא כיון דלינו דדוק מקמי הכי הוי: **משוס נדה**. טומאה ודאית דכיון דחזקת דמים שם לא מספקינן במקמי הכי: **משוס כסס**. כלומר טומאת ספק ומולין:

שזריכה

ומנחנין ליה אבי פיקרי ומיקרי בי פיקרי היינו עבבותיו כשמניח עליהם דבר חם מתחמם ובה לידי קרי: וליחוש דלמא דם מאכלת הוא. אבל בדניקה שברקה ומצאה א) טמא לא קפדי דמצי למימר דמטמאנין להו מספיקא אבל מתני' דקתני חייבין בקרבן אלמא ודאי מגופה אחי ועוד כיון כשמצא על שלו ולא על שלה מסתברא כי דם מאכלות הוא: אימור שמש רצפה. וא"ת כיון דאיכא למיחש

פרק שני נדה

יד.

ר'ובבי גמלים אסורין **לאכול בתרומה**. ואע"ג דלמר שמואל צפ' יואל דופן (לקמן דף מג.) כל שכבת זרע שאין כל גופו מרגיש אינו מטמא הכא דלמא הרגיש כל גופו ולאו אדעתיה: **ר'ובבי גמלים** בולם רשעים החמרים מהן רשעים מהן צדיקים. וא"ת דלמרנין צפרק עשרה יוחסין (קדושין דף פב.) גמלים רובן כשרים חמרים רובן ליסטין וי"ל דהכא מיירי צרוכבים ומשום הרהור והתס לא מיירי צרוכבים אלא צומטין סמורה על הגמלים והס הולכים בגרגל רחוק צמקוס סננה וחמרינן א) [שם] ליסטס משוס דשעה שקויטן עושין רמאות צמשא וצמתן:

אפרקדי. פ"י הקונטרס פניו למעלה וכן משמע בהמוכר את הספינה (צ"ב דף עד.) גבי מתי מדמד דגנו אפרקדי וחליף טייעא מותי צרכיהו ורומחא צדיה ולשון אפרקדי אפוריאה קלד) (קדקדא) ולא כפירוש הערוך דפ"י פניו מטה ולשון אפרקדי אפוי קיד ועוד קשה רי"ש דאפרקדי למא לי. [וע"ש מוספות פסחים קמ. ד"ה פירקדן: **ל"ייא אמאן** דגני אפרקדי. פ"י צקונטרס שידיו מונחות על מילתו ומתחמם ורשצ"ס פירש שגדיו נופלין על אמתו ומתחמם ומה שפ"י עוד שפעמים א) [מתקשה ומתגלה] לא נראה דבצית סגור או אפל מאי א"ל.

ועוד שפעמי' כששוכב אפרקדי מתחמם השדכה ומחמם זה יתקשה האצר ויבא לידי קרי. גליון: **ק"ש בי מצלי אכור**. היינו כשהוא קלח אפרקדי אצל על דוד

לגמרי שרי כדלמר צפ' מי שמתו (בבבכות דף כד.) שנים שזן ישינס צנטס א) הוסק פניו לכאן וזה הופך פניו לכאן וקוין ק"ש: **וְלִיחֻוֹשׁ דְּלִמָּא דם מאכלות הוא**. אצל על צדיקות דמטמאנין לה אס מלח דס לא פריך דלמא חומרא היא אצל הכא פריך אמאי חייבין צקרבן דלמא מייחתי חולין צעורה ועוד נראה וכן פ"ר' דפריך אנמלא על שלו כי לא נמלא על שלם אמאי מטמאין כיון דאיכא הוכחה דלא אחי מגופה: **דחוק הוא אצ"ל** מבוברת. אין לפרש שאינה יכולה ליכנס אלא צדוקק ולפעמים נכנסת דא"כ הוי ליה למימר צסמון ללישנא דדחוק הוא אימר איתרמווי איתרמי ולמה לריך להוציר דשמש רלפה לכך י"ל צדוק הוא שאינה צאה כלל סמון לרחס מפני הזוהמא שיוכל השמש להכניס דחוק הוא אצל מאכלות היינו דאינה נכנסת צסוס פניס מלחיה אלא שפעמים שמתקרבת לרחס כ"כ עד שהשמש מכניסה ומרלפה:

ומחחרן בירבה. פירוש צמקוס א) שאין דם המקור יכול ליפול שם: **וְלִמָּחֵר צמאה ע"יה דם**. ה"ג רש"י פ"י על ירכה וקאלמר דטמאה נדה דאיכא למימר דמן העד נתכלכל ירכה ולא מעלמא וא"ת ומצדוק העד וי"ל שנאצד העד א"י שמה דס העד עצמו צא מדס ירכה כיון שנמלא על העד רק צמקוס או שמה כיון שנמלא על ירכה צמקוס שנגע צירכה וכגון שיס כגרים ועוד דליכא חששא דמאכלות א) שמה צד מוכח מילתא שמתחת העד הא וטמאה. גליון: צדוק לה הוי ספק ספקא כדפ"י רש"י דדוקא טחמו צירכה אצל הניחתו בקופסא פשיטא דטמאה ור"ח גרס ומלאה עליו פירוש על העד וטחמו צירכה היינו צגלוי שלא הניחתו בקופסא דהניחתו שפשיטא דטמאה ופריך והא חוששין אמרת לן דלימר מעלמא אחי: **אמ"ר שמואל שטאה נדה**. אפי' ר' חייא דמטטר צסמון מודה הכא דהא ר' חייא כר' יוסי ס"ל ושמואל גופיה פסיק בהאשה (לקמן נט): כרבי יוסי והכא קאלמר דטמאה נדה:

צעד

קינחה בו אשה אחות קודם דטמאה מספק והכי הוה בעי למימר דטהר מכלום דא"כ תיקשי ליה מהך מתני' וי"ל דשאני התם דממה בפשך צריך לטמאות אחת מהן דרמי לבאו לשאול בבת אחת גבי שני שבילין והי מייניחו מפקת. אבל הכא חלינן שמה הים היה על העד קודם לכן והתם נמי אילו היתה אחת מהן שומרת יום כנגד יום או בתרלה שרמיה טהורין היו שחים האחרות תולות בה:

כד א מיי' פ"ו מהל' תרומות הלכה ו טוש"ע אה"ע סי' כב סעיף ו:

בה ב מיי' פכ"א מהל' אסורי ביאה הלכה יט ופ"ד מהל' דעות ה"ה' סמנ ללחין קיל טוש"ע שם פתי' ב:

בו ג מיי' פ"ב מהל' ק"ש הלכה ב ועי' בהשגות ונכ"מ סמנ קט טוש"ע אה"ע סי' כב סעיף ג:

בה ד מיי' פכ"א מהל' אסורי ביאה הלכה יט סמנ ללחין קיל טוש"ע אה"ע סי' כב סעיף ג:

בה ה ו מיי' פ"ב מהל' ק"ש הלכה ב סמנ עשין יח טוש"ע א"ח סימן כב סעיף א:

בז ז מיי' פ"ד מהלכות אסורי ביאה הלכה יד וע"ש סמנ ללחין קיל טוש"ע י"ד סי' קסו פתי' ב וע"ש:

ל א מיי' שם הלכה טז סמנ שם טוש"ע שם פתי' א:

לא ט י מיי' פ"ה מהל' שגבות הל' ו:

לב ב מיי' שם ופ"ד מהלכות אסורי ביאה) סמנ ללחין קיל טוש"ע י"ד סימן קכ פתי' ג:

לג ל מ מיי' פ"ה מהל' שגבות הל' ו:

לד ג מיי' שם ופ"ד מהל' משכב ומושב הלכה ח):

לה ס מיי' פ"ג מהל' טממא משכב ומושב הל' ח:

לו ע פ מיי' פ"ד מהל' אסורי ביאה הל' יח וע' במ"מ סמנ ללחין קיל טוש"ע י"ד סי' קל פתי' ג:

לז צ מיי' שם הלכה יט ועי' במ"מ סמנ שם טוש"ע פתי' לה:

לה ח טוש"ע שם פתי' ג:

תום' הרא"ש (המשך) לצירפת שמש א"כ משתכחא מאכלות התם א"כ אפי' ליכא מאכלות רצופה נמי גירוש דרצופי שמש ודם מאכלות הוא ואע"ג דמאכלות ליתא קמן דלמא נאבדה האמאכלות ונשרה הדם. וי"ל דרציפה של שמש לא שכיח לא חלינן בה אלא היכא דמוכחא מלאת דאשתכח מאכלות רצופה: וטחורו ביריבה ולמחר מצאה עליה דם. פרש"י על הירך ותימה ונבדוק בעד עצמו שאי אפשר שלא יהא ניכר ורשם על העד וצ"ל דמיירי שאבר הדני. ור"ח גרס ומצאה עליו כלומר על העד וקמ"ל דלא חיישנין שמה בא מן הירך על הדני: והא חוששת אמרת לן. היתה דאמרי' בריש הוראה בתם על בשרה ודאי טמא דאם איתא דמעלמא אחי על חלוקה איבעי ליה לאישתכורי וא"כ ה"ז אפי' הדם על הירך טמאה ודאי וכו"ת דך דלקמן לפי מסקנא דשמעתין פ"ט קשה דמשמע דרב גופיה לא קאמר אלא דוקא טחורו אבל אם לא טחורו לא. ומצי' למימר דה"ה לא טחורו והאי דנקט טחורו לאשמועינן דוקא אבל אינו בדוק לא ועוד מצינו למימר דמיירי הכא כשיש לה מכה ואי לאו דטחורו הוה חלינן בדם המכה: וילעז וקדורו טהר מכלום. ותימה היכא מצינו למימר טהר מכלום והא אמרינן לקמן בריש הוראה בתם על חלוקה ודאי טהור דאי איתא דמגופה אחת על בשרה איבעי ליה לאישתכורי ומשמע הא על בשרה ועל חלוקה דמי מחבא נמי ליכא הוכחה. וי"ל דהא דלקמן היינו לפי המסקנא והכא כעל דהכא ומיהו [אבתין] קשה דהא נתן לקמן פ' האשה ג' נשים שליבשו חלוק אחד ונמצא עליו דם כולם טמאין וה"ו כשברקה בעד שאינו בדוק לה הוי כאילו

קינחה בו אשה אחות קודם דטמאה מספק והכי הוה בעי למימר דטהר מכלום דא"כ תיקשי ליה מהך מתני' וי"ל דשאני התם דממה בפשך צריך לטמאות אחת מהן דרמי לבאו לשאול בבת אחת גבי שני שבילין והי מייניחו מפקת. אבל הכא חלינן שמה הים היה על העד קודם לכן והתם נמי אילו היתה אחת מהן שומרת יום כנגד יום או בתרלה שרמיה טהורין היו שחים האחרות תולות בה:
צעד

א) נראה שצ"ל שצדקה ומלאה דם על העד דמטמאנין אותה לא קשין לן דשמה דם מאכלות הוא דמצי למימר וכו':